

Predgovor

Ako bismo se u rujnu ove 2023. godine želji osvrnuti na makroekonomska obilježja poslovanja gospodarstva RH u proteklih devet mjeseci, možemo reći da je poslovanje obilježila visoka stopa inflacija uz trenutačno usporavanje rasta potrošačkih cijena, da je evidentiran pad registriranih nezaposlenih osoba u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje, te da smo, što se tiče turističkih ostvarenja na razini 109% turističkih dolazaka te 102% turističkih noćenja u odnosu na isto razdoblje prošle godine. S druge strane ekonomski je sentiment u kolovozu zabilježio pad sedmi mjesec zaredom, na razinu ispod pred-pandemijske razine.

Naime, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, rast potrošačkih cijena usporio je na godišnjoj razini sa 7,8% u kolovozu na 6,7% u rujnu, što je najniža razina od veljače 2022., a godišnja se inflacija u rujnu vratila na silaznu putanju s vrhunca zabilježenog u studenom prošle godine (+13,5%). U prvih devet mjeseci prosječna godišnja stopa inflacije iznosila je 9,1%.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u rujnu je zabilježen pad registriranih nezaposlenih osoba u odnosu na isto razdoblje prošle godine i u odnosu na kolovoz. Pad na godišnjoj razini, započeo u travnju 2021., nastavlja se i trideseti mjesec zaredom iako dinamika pada usporava od svibnja.

Vezano za turistička kretanja, a prema podacima sustava eVisitor u listopadu 2023. godine, u razdoblju siječanj–rujan 2023. broj dolazaka stranih turista iznosio je 16.460.112 (što je indeks od 109 u odnosu na isto razdoblje siječanj–rujan 2022.), dok je u istom razdoblju ostvareno je 90.191.214 noćenja stranih turista odnosno realiziran je indeks od 102 u odnosu na prošlogodišnja noćenja u istom vremenskom razdoblju.

Istodobno je krajem lipnja ove godine udio duga opće države u bruto društvenom proizvodu iznosio 66,9%, što je smanjenje za 2,6 postotna boda u odnosu na kraj prvog tromjesečja te za 1,9 postotni bod u odnosu na kraj 2022. godine.

Međutim, usprkos navednim povoljnim gospodarskim kretanjima u kolovozu je ekonomski sentiment zabilježio pad sedmi mjesec zaredom, skliznuvši ispod pred-pandemijske razine. Indikator ekonomskog raspoloženja (engl. *Economic Sentiment Indicator*, ESI) za EU smanjio se za 0,6 bodova na mjesečnoj razini, dosegnuvši razinu od 92,9 u kolovozu 2023. godine. To je znatno niže od razine prije pandemije od 105,1 u veljači 2020. te je promatrani indikator na svojoj najnižoj razini od studenog 2020. godine. Hrvatska se prema promatranom pokazatelju, s vrijednošću ESI pokazatelja od 102,4 boda u kolovozu (-2,8 u odnosu na srpanj) nalazi u gornjem dijelu ljestvice unutar zemalja EU-a. Općenito je pad u kolovozu rezultat smanjenog povjerenja među potrošačima i među poslovnim menadžerima u svim gospodarskim sektorima.

Potrebno je naglasiti i da je u posljednjih nekoliko godina ESG područje, odnosno okolišna, društvena i upravljačka pitanja, postalo nezaobilazna tema za velik broj gospodarskih subjekata. Uključivanje ESG standarda u korporativno upravljanje je sveprisutno, međutim i dalje nije u potpunosti jasno na koji način ESG može povećati vrijednost gospodarskih subjekata. Međutim, usprkos dvojbama što ESG nosi u budućem poslovanju, novom je EU CSRD direktivom, definirano da do 1. 1. 2026. godine sva velika poduzeća te mala i srednja poduzeća od javnog interesa postaju obveznicima izvještaja o održivosti što znači da se u poslovanje aktivno moraju uključiti svi ESG principi.

Prilike u okruženju i recentne izmjene zakonodavstva odrazile su se i na sadržaj članaka objavljenih u Zborniku Računovodstvo i menadžment. Oni pokrivaju široku paletu tema: od uloge fondova rizičnog kapitala u financiranju SME sektora, procesa upravljanja rizikom likvidnosti, prijevara iz perspektive eksternih revizora, odnosa intuicije i poslovne inteligencije, globalizacije, digitalizacije i njihovom utjecaju na obiteljski biznis do izvještavanja o održivosti, zelenog oporezivanja, prijedloga unapređenja strateških odrednica upravljanja turizmom te korporacijskog izvještavanja o održivosti u turizmu i evaluacije poslovne izvrsnosti prilikom izvještavanja o održivosti.

Dio navedenih tema prezentiran je na XXIV. međunarodnoj znanstvenoj i stručnoj konferenciji Računovodstvo i menadžment (RiM), koja se u zajedničkoj organizaciji Udruge računovođa, poreznih savjetnika i financijskih djelatnika Hrvatski računovođa i Veleučilišta RRiF održala od 21. do 22. rujna 2023. godine. I ove se godine, kao i prethodnih nekoliko godina, nastavila dobra praksa uključivanja predavanja eminentnih stručnjaka i znanstvenika u rad konferencije, u obliku pozvanih predavanja. Cilj je ovogodišnje konferencije kontinuirani doprinos razvoju ekonomske struke te gospodarstva u cjelini putem prezentacije znanstvenih i stručnih radova, razmjene iskustava i doprinosa razvoju računovodstva i menadžmenta u zemljama EU i regije.

Za uredništvo

dr. sc. Đurđica Jurić, profesor stručnih studija u trajnom izboru